

'...Hij leidt mij in de rechte sporen...' (Ps. 23)

Arianne Spek-Hendriks

"Wat hebben we daarmee geworsteld, met die tekst", vertelt meneer Vermeer. "Je denkt: als we op God vertrouwen, dan zullen we gebaande wegen gaan en zal het ons aan niets ontbreken. En dan gebeurt er zoiets!" Het is nu bijna drie jaar geleden dat Ron Vermeer, de oudste zoon van de familie Vermeer uit Berkel en Rodenrijs, zichzelf het leven benam. Op zijn grafsteen hebben zijn ouders de woorden 'God is getrouw' laten graveren, maar het heeft een hele tijd geduurd voordat die zin weer voor hen is gaan léven.

In een gesprek met hen praat het echtpaar Vermeer openhartig over de moeilijkheden van de afgelopen jaren, over het verwerkingsproces en over de loutering die zij hebben ondergaan.

Mevrouw Vermeer: "Op deze manier krijgen we de kans om andere mensen, die óók met een enorme last op hun schouders rondlopen, te informeren over de manier waarop je ermee om zou kunnen gaan. Wij hebben er te lang in ons eentje mee getobt en door er nu open over te zijn, durven anderen wellicht eerder over hun problemen te praten dan wij dat deden."

(Noot van de schrijfster van dit artikel: Bij dezen wil ik het echtpaar Vermeer bedanken voor het feit dat zij over hun ervaringen hebben willen vertellen en voor het vertrouwen dat zij mij tijdens dit interview gaven.)

De familie Vermeer telde vijf kinderen: de tweeling Ron en Peter, Fred, Ellen en Jasper. Al lange tijd domineerden de oudste drie in het gezin; Ron vanwege zijn alcohol-probleem en Peter door zijn gokverslaving. Toch vroeg Ron de meeste aandacht. Als hij gedronken had, werd hij vaak agressief, sloeg met deuren of maakte dingen in huis kapot. Zijn ouders wisten niet wat ze ermee aanmoesten. Ron was een 'zwijger', iemand die moeilijk over zijn gevoelens praatte. Bij zijn vrienden was hij de 'getapte' jongen, met een vlotte babbel. Mw. Vermeer: "Als je zo'n gevierde jongen bent, kun je natuurlijk niet bij je vrienden met problemen aankomen. Ron heeft groter moeten zijn dan hij was en dat is funest voor hem geweest."

Toen Ron even in de twintig was, kreeg hij vaste verkering. Zijn meisje was de enige die meer contact met hem leek te hebben. Na verloop van tijd kwam Ron echter tot de ontdekking dat het meisje er een ander op na hield. Resoluut verbrak hij alle contact met haar. Het leek alsof Ron de gebeurtenis goed verwerkte, maar na een tijdje ging het bergafwaarts met hem. Iedere keer dat zijn ouders hem zagen, had hij een ander meisje en Ron was inmiddels niet alleen aan alcohol verslaafd, maar gebruikte ook cocaïne. Vermeer: "Het leek wel of na die verkering alle fundamenteën onder hem verdwenen waren; de jongen was compleet van zijn ankers geslagen."

Gezinsleven ontregeld

Thuis werd de situatie er ook niet beter op. Mw. Vermeer: "We gingen eigenlijk met z'n allen de vernieling in. 's Zondagsmorgens begon de ellende: Ron en Peter bleven op bed liggen, als wij naar de kerk wilden gaan. Het hele gezinsleven ontregelde. We zagen gewoon tegen de weekends op. En met anderen durfden we er niet over te praten; bang dat ze over de jongens zouden gaan roddelen. Op een gegeven moment durfde ik zelfs niet eens meer naar een verjaardag, want daar loop je tegen de 'gearriveerdheid' van anderen aan, als ze praten over hun kinderen die hun opleiding afmaken, verkering krijgen, trouwen en met wie alles gewoon goed gaat. Ik voelde me dan derderangs en dacht: ja zo'n verhaal kan ik niet vertellen, met mijn kinderen gaat dat wel anders!"

Onhoudbaar

Vanwege de onhoudbare situatie zocht het echtpaar Vermeer uiteindelijk contact met stichting De Driehoek. Na een aantal begeleidingsgesprekken die niet het beoogde effect hadden, hebben ze Ron, Peter en Fred voor het blok gezet: ze zouden zich thuis gedragen of het huis uitgaan. Kort daarna gingen Fred en Ron op zichzelf wonen. Peter meldde zich echter bij het Evangelisch Begeleidingscentrum in 't Harde en knapte na een tijdje zichtbaar op. Ron bleef echter onbereikbaar. Hij praatte niet en ontkende dat hij drugs gebruikte.

Intussen voelden Rons ouders zich met de rug tegen de muur. Ron was agressief en beschadigde zichzelf. Ze leefden in voortdurende angst en kregen zelf geen voet aan de grond. De dominee en de huisarts konden niets bereiken en de hulpverlening zei: "Ron is een volwassen jongen en als hij geen hulp wil, dan kiest hij daar zelf voor."

Het echtpaar zag de jongen onder hun ogen achteruit gaan. Ook de andere kinderen leden eronder. Jasper en Ellen hadden

Ron zelfs f2.000,-- beloofd, als hij zou stoppen met drinken (voor geld zou hij het misschien doen). Op de verjaardag van meneer Vermeer kondigt Ron aan dat hij deze weddenschap verloren heeft. Terwijl de woonkamer vol zit met visite, sluit Ron zich op in de badkamer. Een paar uur later breekt zijn familie de deur open, maar dan is het al te laat.

Verslagenheid

Vermeer: "Op zo'n moment stort je wereld in elkaar. Je vraagt je af hoe je jongen zo ver kan komen. Ik begrijp het nog steeds niet." Nu wist iedereen natuurlijk van hun moeiten. De dominee kwam langs en heel de gemeente leefde plotseling met hen mee. "We kregen alle aandacht die je van de gemeenschap mag verwachten en ook reacties van mensen uit het land die wij niet eens kenden. Het maakt dan niet uit of mensen iets weten te zeggen of dat ze alleen maar je hand kunnen schudden en hun tranen laten lopen: het feit dat ze simpelweg hun medeleven tonen, doet je al heel goed."

Zoeken naar antwoorden

Het eigenlijke verwerkingsproces begon echter later, toen veel mensen er niet meer aan dachten. Daardoor raakten de Vermeers toch weer in een isolement. Dé grote vraag waar Rons ouders voortdurend mee rondliepen, was: 'Hoe kan God zoiets toelaten; wat kan zijn bedoeling hiermee wezen?' Tot dan toe hadden ze het geloof als iets vanzelfsprekends beschouwd. Vermeer: "Kijk, je hebt een bepaald beeld van God. Hij vraagt van jou vertrouwen en in dat vertrouwen lééf je. En dan gebeurt er zo'n ongeluk... Dan zeg je: hoe kán dat nou, hoe moet ik dáár nu toch mee omgaan?" Op allerlei manieren zocht het echtpaar naar antwoorden, maar ze kwamen er niet uit. In het begin hadden ze allebei heel veel moeite met bidden. Omdat ze de situatie niet konden accepteren, lukte het hun ook niet de dingen voor Gods aangezicht te brengen. Uiteindelijk werd de dominee er weer bijgehaald. Ook namen ze contact op met de vereniging De Wegwijzer. Zodoende kwamen ze uiteindelijk terecht bij psychiater Dr. J. van der Wal (directeur Gliagg Schiedam), die hen erg heeft geholpen bij het verdere verwerkingsproces. Vermeer: "Dat die man zich ons lot heeft aangetrokken, is net zo goed de leiding van God als dat Hij toeliet dat dit leed ons overkwam."

Is God getrouw?

De Vermeers vertellen dat ze veel hebben moeten leren, vóórdát het vertrouwen in God zich herstelde. Vermeer: "We hebben geleerd dat God ons niet belooft dat ons geen leed zal treffen, als we Hem vertrouwen. We beseffen nu pas goed dat we leven in een gebroken bestaan - en dat is zéker niet de schuld van God! Maar dat verwijt heb je tijdens de verwerking op een gegeven moment wél." Zijn vrouw voegt eraan toe: "We hebben in die tijd ontzettend veel in de Psalmen gelezen. Het was heerlijk om daar dingen uit te herkennen en te weten dat het over mensen gaat die óók hun vragen hebben gehad naar God toe. En vooral: dat dat màg, dat God geduld met je heeft."

Van 'verbondsautomatisme' is geen sprake meer. Het echtpaar heeft aan den lijve ondervonden wat het betekent als er staat: 'Al ga ik door een dal van diepe duisternis, ik vrees geen kwaad, want Gij zijt bij mij..'. Vermeer: "Daardoor is het geschonden Godsvertrouwen uiteindelijk des te rijker teruggekomen. God heeft ons wakker geschud en ons laten zien hoe passief wij (en anderen) vaak met het geloof bezig zijn." Dan vervolgt hij zacht: "Helaas is voor dat inzicht wel een hoge prijs betaald, hoewel het niet te vergelijken is met de prijs die Christus voor ons betaald heeft."

Openheid

De Vermeers pleiten vurig voor meer openheid binnen de gemeenschap der heiligen. Kerkmensen moeten elkaar leren vertrouwen, anders durft niemand op het moment dat hij problemen heeft, ermee aan te komen. Mw. Vermeer: "We hebben als gereformeerden vaak het idee dat 'zoiets bij ons niet voorkomt' en dat is funest, want daardoor durft niemand zijn mond open te doen. Terwijl wij ervaren hebben dat het juist heel belangrijk is om met anderen over je moeiten te praten."

Het echtpaar heeft bovendien het idee dat degenen die vanwege hun problemen in een isolement raken, op dit moment opgevangen worden door de gesprekken en gespreksdagen die het GVI en De Wegwijzer organiseren. Dat is natuurlijk wel mooi, maar dat gesprek hoort volgens Vermeer juist gevoerd te worden binnen de plaatselijke kerkgemeenschap!

Om in ieder geval in hun eigen gemeente voor een stukje openheid te zorgen en om het eigen isolement te doorbreken, hebben de Vermeers vorig jaar met de dominee een sectieavond georganiseerd, waarop zij de sectieleden verteld hebben over hun moeilijkheden. Het effect was verrassend. De meeste mensen ervoeren de openheid als bevrijdend. Ze hoefden niet meer met een schutterig boogje om de familie Vermeer heen te lopen. Bovendien durfden anderen naderhand ook te komen met hun problemen. Mw. Vermeer: "Eigenlijk zou ik tegen alle mensen die lijden of depressief zijn, willen zeggen: práát erover met anderen, doorbreek je zwijgen en déél je nood. Denk niet dat je het alleen moet doen, denk niet dat je

minder bent. Lees de geschiedenis van de Pottenbakker er maar op na: in Gods ogen is de één zéker niet minder dan de ander."

Waar je alles dreigt
los te laten
vat Hij de sleutel
van je slot
pakt Hij je hand
en maakt je open
Hij kan 't
Hij is je God

J.P.M. Hendriks